

**„Édes anyanyelv”
nyelvműveltségi verseny felső tagozatos tanulók részére
Bács-Kiskun vármegye**

Iskolai forduló

I. kategória 5-6. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

felkészítő tanár neve

Fogalmazás pontszáma: _____

Feladatlap pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

Feladatlapot összeállította:
Kapás Zoltánné szaktanácsadó
Kulcsár Marianna szaktanácsadó

1. Szóépítés

Írj minél több szót a megadott betűkkel, minimum 15 szót! Nem kell minden betűt felhasználni egy-egy szóban. Helyes az *e* vagy a *te* szó is. Egy betű többször is szerepelhet, lehet toldalékos szó is. De csak az adott betűket használhatod föl.

e, k, r, t

_____/15 pont

2. Öszpöröntő

Mondd ö-vel! Írd le az alábbi szavak azon rokon értelmű megfelelőit, amelyekben magánhangzóként csak az „ö” fordul elő – akár többször is!

Például: taszít = lök, tinó = ökör

_____/10 pont

- a) forog = _____
- b) kérlel = _____
- c) buzdít, serkent = _____
- d) koplal = _____
- e) jussol = _____
- f) derékszíj = _____
- g) bokszol = _____
- h) gyerek = _____
- i) azonnal = _____
- j) párás (levegő) = _____

3. Állószetétel

Ha megfejted a tagokat, egy értelmes szót kapsz eredményül.

Pl. számnév+ cipész eszköze = **határ**

_____/7 pont

- a) fogával tép + dísz = _____
- b) evőeszköz + tisztít = _____
- c) ülőalkalmatosság + paripa = _____
- d) kopasz + kinyit = _____
- e) szúrós állat + dörgő hangot ad az ég = _____
- f) fogoly+paripa = _____
- g) kap belőle + állatok fekhelye = _____

4. Mit árul el a kép?

Melyik közmondás vagy szólás jut eszedbe a képről?

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

_____/6 pont

5. Gyümölcsegyveleg

Mondatainkban olyan betűcsoportok vannak, amelyek jól olvasva gyümölcsök nevét adják. Segítségül eláruljuk: mondatonként csupán egy-egy gyümölcs rejtőzött el. A meglelt gyümölcsöket húzd alá vagy karikázd be!

- a) A peredi óvodások úszóleckét vesznek.
- b) A tanító néni megjutalmazta a legügyesebb diákokat.
- c) Jocó és Karesz – ő lődörgött az iskola körül.
- d) Az iskolaudvar végében nyárfa és szil van.
- e) Mértanórán a kör területéről tanultunk.
- f) Kovács és Hofman dulakodtak a szünetben.
- g) Ha csepereg az eső, vigyél magaddal esernyőt!
- h) Az öcsém meggyőzi mindig aput a maga igazáról.

_____/8 pont

6. Szótagrabontó

Egy-egy adott szó szótagjainak felcserélésével más értelmes kifejezést hozhatsz létre. Például: ha a *fegyver* - *hálóór* rokon értelmű párját megtalálod, akkor a PUS-KA, illetve a KA-PUS kifejezéseket kapod eredményül.

a) csípős - olasz főváros = _____

b) nehézkes mozgású - domb = _____

c) folyadéka - nem nélküle = _____

d) kövér - kicsi kecske = _____

e) pillangó - gólyahang = _____

f) állóvízi - nézeteltérés = _____

_____/6 pont

7. Közmondás

A közmondások szavait szótagokra bontottuk. Írd le az eredeti közmondást!

BÓL-KU-LESZ-LON-NA-NEM-SZA-TYÁ

A-ÁS-BE-E-GA-KI-LE-MA-MÁS-MET-NAK-SIK-VER

A-CSÓ-HÍG-HÚS-LE-OL-NAK-VE

A-GYA-LAT-MES-KOR-TERT-TE-SZI

_____/4 pont

8. Játék a színekkel

Kapcsold össze az alapszíneket a lehetséges árnyalatokkal, és hozz létre összetett szavakat! (Egy-egy szót többféleképpen is felhasználhatsz. Arra ügyelj, hogy valóban létező szín legyen!)

narancs	piros	_____
korom	kék	_____
hó	sárga	_____
ibolya	fekete	_____
citrom	fehér	_____
égszín		_____
vér		_____
tej		_____
tűz		_____
ében		_____

_____/10 pont

9. Szó kerestetik

a) Melyik az a kétbetűs szó, amely:

J-vel sokszor használt ige.

P-vel kettőt fejez ki.

K-vel nem szereti senki.

S-sel esős időben szokott lenni.

V-vel van sok hazánkban.

Z-vel minden házban megleled.

Megoldás: _____

b) Melyik az a kétbetűs szó, amely:

V-vel ereinkben folyik.

D-vel télen, reggel látod.

B-vel jutalmul adatik.

K-vel koldus így tesz nálad.

Megoldás: _____

c) Melyik az a kétbetűs, önmagában értelmetlen szó, amely:

H-vel testünk része,

S-sel madár, lakása bérc.

K-vel kosárféle.

V-vel igen hasznos érc.

Megoldás: _____

_____/3 pont

10. Testrészek

Egészítsd ki a szólásokat a hiányzó testrészek nevével (toldalékolj is, ha szükséges)! Majd keresd meg a jelentését! A számot párosítsd a betűvel! _____/21 pont

1. Ölbe tett _____ ül.

2. Ne szólj _____, nem fáj _____.

3. Bal _____ kel fel.

4. Lógatja az _____.

5. _____ fordít neki.

6. Megesik a _____ valakin.

7. Benőtt a _____ lágya.

8. Nem hisz a _____.

9. Szereti a _____.

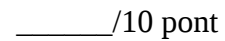
10. _____ ér a szája.

a) szeret enni-inni, b) inkább nem avatkozom bele, c) szomorú, d) tétlen, e) rossz napja van,

f) magára hagy, g) éretté vált, h) megsajnál, i) csodálkozik, j) nagyon vidám

Párok: _____

Ez a szöveg legyen a kitalált történeted mondanivalója, akár lehet az utolsó mondata. Dönts el! Írj egy történetet egy oldalban, ami ennek a szövegnek a jelentését fejezi ki! Adj találó címet is!

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

**„Édes anyanyelv”
nyelvműveltségi verseny felső tagozatos tanulók részére
Bács-Kiskun vármegye
Iskolai forduló
I. kategória 5-6. osztály
Javítókulcs**

1. Szóépítés

e, eke, ere, erre, te, ette, etet, etette, etet-e, tette, tett, tetet, tettét, tettette, tetette, tettettet, tetetett, etetett, erek, kerek, kereke, kerekék, teke, tettettek, etetek, tettek, tetettek, tettetek, ettetek, etetettek, eret, teret, keret, keretek, keretet, kereteket, teker, tekere, tekerek, tekerte, tekertet, tekertetett, tekertette, tekertek, tekertetek, tekertettek, tekertettettek, ereket, kereket, tereket, retek, retket, retkeket, retke, kert, kertek, kertét, kerteket

Annyi pont, ahány jó megoldást írt a versenyző. Maximum 15 pont. +5 szavanként jár 1 plusz pont. Tehát maximum +8 pontot kaphat, amit plusz pontként kell írni, nem összeadva a 15 ponttal.

Összesen: 15 pont

2. Öszpöröntő

- a) forog = **pörög**
- b) kérlel = **könyörög**
- c) buzdít, serkent = **ösztönöz**
- d) koplal = **bőjtől**
- e) jussol = **örököl**
- f) derékszíj = **öv**
- g) bokszol = **öklöz**
- h) gyerek = **kölyök**
- i) azonnal = **rögtön**
- j) párás (levegő) = **ködös**

Minden helyes válasz 1 pont. Az „ö” változat nem fogadható el.

Összesen: 10 pont

3. Állószetétel

- a) marék b) villamos c) padló d) tartár e) sündörög f) rabló g) jutalom

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen: 7 pont

4. Mit árul el a kép?

1. A lónak négy lába van, mégis megbotlik. 2. Bakot ló. 3. Fogához veri a garast.
4. Átesik a ló másik/túl oldalára. 5. Megmossa a fejét. 6. Hasára üt.

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen: 6 pont

5. Gyümölcssegyleg

- a) dió; b) alma; c) szőlő; d) szilva; e) körte; f) mandula; g) eper; h) meggy;

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen: 8 pont

6. Szótagrabontó

a) maró – Róma b) lomha - halom c) leve – vele d) dagi – gida e) lepke – kelep d) tavi - vita

Minden helyesen leírt szópár 1 pont.

Összesen: **6 pont**

7. Közmondások

Kutyából nem lesz szalonna.

Aki másnak vermet ás, maga esik bele.

Olcsó húsnak híg a leve.

Gyakorlat teszi a mestert.

Minden helyes válasz 1 pont. Helyesírási hibáért nem vonunk le pontot.

Összesen: **4 pont**

8. Játék a színekkel

pl. narancssárga, narancspiros, koromfekete, hófehér, ibolyakék, citromsárga, égszínkék, vérpiros, tejfehér, tűzpiros, ébenfekete

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen: **10 pont**

9. Szó kerestetik

a) az **ár**: jár, kár, vár, pár, sár, zár b) az **ér**: vér, bér, dér, kér C) **as**; has, kas, sas, vas

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen: **3 pont**

10. Testrészek

1. kézzel, 2. szám, fejem, 3. lábbal, 4. orrát, 5. hátat, 6. szíve, 7. feje, 8. szemének, 9. hasát, 10. fülig

Csak a hibátlan alak fogadható el. Megoldásonként 1 pont.

Összesen: **11 pont**

Párok: **1. d, 2. b, 3. e, 4. c, 5. f, 6. h, 7. g, 8. i, 9. a, 10. j**

Helyes megoldásonként 1 pont.

Összesen: **10 pont**

11. Találd ki a történetet!

Ne igyál előre a medve bőrére!

A fogalmazásban azt figyeljük meg, hogy a történetet milyen ötletesen írta meg a megadott szóláshoz. Mennyire ügyelt a tartalmi igényességre, kifejtettségre, a mondszerkesztésre, választékos, a témához illő stílusra, a szókinccsgazdagságra. Arra, hogy valóban a szólás jelentése-e az adott történet mondanivalója. Cím szerepel-e, s a történet tagolása jól nyomon követhető-e. Helyesírási hibáért és az írás külalakjáért nem vonunk le pontot.

címadás 1 pont

ötletesség 2 pont

tartalmi igényesség, kifejtettség 2 pont

témához illő stílus, mondszerkesztés 2 pont

a szókinccsgazdagsága 2 pont

tagolás 1 pont

Összesen: 10 pont

Elérhető pontszám: Feladatlap 90 pont (+8 pont) Fogalmazás 10 pont

Összesen: 100 pont

A plusz pontoknak akkor lesz jelentősége, ha azonos pontszámot értek el a versenyzők. A sorrendben előrébb kerül az, akinek több pluszpontja van.